

og stål, råvarer til plast, forskjellige kemikalier samt maskiner.

Ohlin advarer mod danske og norske konkurrencefordele.

De forskjellige anskuelser om toldtariffen afspejlede sig i generaldebatten. Det svenske synspunkt argumenteredes særlig klart af Bertil Ohlin, som krævede ensartet told i alle medlemslandene: „Genom att ha ett frihandelsområde med olika tullar får man en snedvridning av handeln som framstår som en olägenhet. Den leder till olika konkurrensbetingelser vid försäljning t. ex. på den svenska marknaden. I längden kan detta tillstånd inte fortsätta. Jag anser att det är en illusion, om man på danskt eller norskt industrihåll tror att det går att i längden bevara ett sådant system. Ett frihandelsområde ger möjligheter för särintressen att hur länge som helst kräva olika tullsatser. I praktiken tror jag inte att man kan få en harmonisering av de yttre tullsatserna ens på längre sikt, om man inte sätter tullunionen som mål.“

Som svar på et indlæg af den norske handelsminister Kåre Willoch præciserede Ohlin nærmere, hvad han vendte sig imod, nemlig den danske og norske industris ønske om at bevare, hvad han karakteriserede som „vissa rent artificiella konkurrensfordelar, som sammanhänger med att man i de olika nordiska länderna har olika tullar på en del förädlade råvaror och halvfabrikat. Tullar i vissa länder men tullfrihet i andra för vissa varor.“

Erlander for „opdragelsestold“.

Statsminister Erlander anvendte i sit indlæg en anden begrundelse for den fælles toldtarif. Han anså den for et betydningsfuldt redskab til fremme af det voksende industrisamarbejde i Norden: „Vi syftar inte till att bygga höga tullmurar runtom Norden. Tvärtom är vår strävan att fortsätta en lågtullpolitik. . . . Men det finns branscher av stor betydelse för Norden, som befinner sig i et oppbyggnadsskede, medan man på samma områden vuxit sig stark och konkurrenskraftig i de stora industriländerna. Vad vi vill ha är ett tullskydd som överensstämmer med vad dessa konkurrentländer tillämpar. Självfallet bör därvid den nordiska tulltaxan utformas så att den ba-

lans som skapades i Kennedyronden opprätthålles. En gemensam tulltaxa kan bli av stort värde som underlag för samarbetet på det industripolitiska området. Den ger de nordiska länderna möjlighet att smidigare och med större tyngd hävda sina intressen i handelspolitiska och andra internationella sammenhang.“

Netop i forhold til omverdenen fremførte Bertil Ohlin yderligere en begrundelse for toldunionen: „Endast om vi har en tullunion kan vi vidare beräkna att — utan mycket stark kritik och stort motstånd från utlandet — kunna genomföra en viss preferensbehandling inom Norden vid vissa statliga inköp, beträffande etableringsrätt och andra liknande ting. Vill man arbeta fram en ekonomisk enhet utan att mycket hindras av GATT-bestemmelser och utländskt motstånd måste man nog ha en tullunion.“

Dansk og norsk syn på toldunionen.

Fra dansk side tog økonomiminister Nyboe Andersen meget lempeligt på toldspørgsmålet. Han pegede på de vanskeligheder, det kunne påføre dansk industri, om der lagdes told på visse vigtige råstoffer og halvfabrikata og andre industrivarer, som benyttes i industriproduktionen. Disse vanskeligheder var ved at blive belyst. Hans indstilling var dog optimistisk: „Den fælles nordiske interesse i at bevare effektive industriens konkurrenceevne vil utvivlsomt betyde, at man kan finde frem til rimelige løsninger på den slags problemer.“

En lignende mæglende holdning indtog det norske oppositionsparti Arbeiderpartiets gruppeformand Trygve Bratteli: „En tollunion synes å være en nødvendig del av et fastere nordisk samarbeid, men landenes forskjellige utgangspunkt vil måtte føre til at tollunionen — i hvert fall foreløpig — vil måtte inneholde en rekke særbestemmelser og overgangsregler.“

Også det norske Venstres leder, Bent Røiseland, mente, at det gennem overgangsordninger og undtagelsesregler på toldområdet nok ville være muligt at nå frem til en løsning.

Mere polemisk erklærede den norske handelsminister Kåre Willoch, Høire, at der findes „velbegrunnede og langsiktige argumenter“ for såvel en toldunion som et frihandelsområde. Han mente, at man burde